

Lesbrief bij: Een thuis voor muis

**Een voorstelling van
Poppentheater Jacobus Wieman**

Inhoudsopgave

Beste leerkracht	2
Wat er komt kijken bij theaterbezoek	3
De poppenspeler Jacobus Wieman	3
Het verhaal van <i>Een thuis voor muis</i>	4
Spelopdrachten voor 2+	5
Spelopdrachten voor 4+	6
Muis maken	8
Visje om te versieren	11
Vleermuis werkblad	12

Poppentheater Jacobus Wieman

www.poppentheaterjacobuswieman.nl

Beste leerkracht

Binnenkort gaat u met uw leerlingen naar de voorstelling *Een thuis voor muis*. Als voorbereiding kunt u deze lesbrief gebruiken waarin u naast informatie over de voorstelling ook enkele opdrachten vindt.

De lesbrief helpt u om de kinderen vooraf in de juiste stemming te brengen en nieuwsgierig te maken. Na de voorstelling kunt u uw leerlingen het beleefde laten verwerken en verder de in de voorstelling gebruikte thema's verdiepen.

Wij wensen u en uw leerlingen veel kunstplezier!

Koos Wieman - Poppentheater Jacobus Wieman

Wat er komt kijken bij theaterbezoek

Het theatergezelschap heeft al heel wat werk gedaan voordat het publiek de zaal inkomt. Het is wel interessant om daarover na te denken. De speler heeft 's ochtends vroeg zijn auto ingeladen met het decor, kostuum, de poppen en de licht- en geluidsapparatuur. Daarna is hij naar de plek gereden waar gespeeld moet worden. Na het uitladen bouwt hij het decor op en stelt het licht en geluid in. Dan kan de speler zich gaan verkleden en voorbereiden op zijn spel.

Als je naar een voorstelling gaat kijken, zijn er regels om je aan te houden, voor jezelf, voor de anderen in het publiek en voor de speler(s).

Theater wordt gemaakt waar je bij bent. Dat betekent dat de voorstelling niet zomaar stopgezet kan worden, dat er geen hard/zacht knopje op zit, dat er geen spannende stukken in de herhaling komen...

Je moet dus gewoon goed opletten, goed luisteren en goed kijken.

Vanzelfsprekend : mobieltjes uit!

Is de voorstelling op school, dan is het gym- of speellokaal theater en dan kan er natuurlijk niet gestoord worden tijdens de voorstelling. Kinderen voelen heel goed aan wat er door de volwassenen wel of niet belangrijk wordt gevonden. Daarom is meekijken heel belangrijk. Laat al het andere alsjeblieft even wachten.

De poppenspeler Jacobus Wieman

Als je na afloop van een voorstelling van Jacobus Wieman (Koos) buiten de zaal staat te kijken naar de kinderen die er uit komen, zie je rode wangen, stralende koppies en hoor je aan alle kanten liedjes hummen. Ze genieten na! En met volle teugen. Grote mensen die eruit komen, gniffelen nog na. En als buitenstaander wil je dan ook meemaken wat er daar in die voorstelling gebeurde.

Nou, er gebeuren vrolijke kleine wondertjes. Poppen gaan hun eigen leven leiden, ze leveren commentaar op hun bespeler en op elkaar. Ze veranderen de loop van het verhaal en soms zingen ze liedjes. Peuters genieten ervan dat Koos fouten maakt of onhandig is waar zij al beter weten. Kleuters volgen ademloos het verhaal. Naarmate de kinderen ouder zijn, wordt het verhaal ingewikkelder en komt er meer nadruk op de theatrale aspecten. Om uiteindelijk als student ingewijd te worden in de verschillende technieken van het poppenspel en de grote kunst van de improvisatie.

Koos Wieman ontwikkelt elke productie helemaal zelf. Hij schrijft het verhaal, maakt zelf zijn poppen en het decor. Maar hij komt pas echt op stoom als er publiek is, waar zijn poppen op kunnen reageren. Het bijzondere improvisatietalent is dan ook onmisbaar, niet alleen tijdens maar ook bij de aanmaak van zijn voorstellingen. Dat is de reden waarom elke voorstelling anders is, waarom een productie in de loop der tijden verandert.

Kortom: het poppentheater van Jacobus Wieman leeft.

Het verhaal van 'Een thuis voor muis'

Een verhaal over de moed van een kleine muis dat zich afspeelt in lucht, aarde, water en vuur.

Joris is een papieren muisje dat aan het begin van de voorstelling uit een poster tot leven wordt gewekt.

Koos, de speler, gaat een verhaal spelen en hij zoekt naar Joris. Zijn vader en moeder vinden we wel in het pop-up boek maar Joris is niet te vinden. Koos vraagt zich af wie er goed kan speuren. In de grote boekenkast staat een boekje met een grote speurneus erop. Het is het boek van Vosje Snuf. Snuf wil best helpen en komt uit het boek. Hij snuffelt heel de zaal door en zelfs tussen het publiek voordat hij de poster ontdekt: Daar is de muis. Die moet alleen even worden uitgeknipt en in elkaar geknutseld. Zo gaat de geboorte van Joris in zijn werk en kan zijn verhaal beginnen. Hij wil geen saaie bange muis zijn en hij wil ook ergens anders wonen.

Samen met Koos gaat Joris op zoek naar de beste plek om te wonen. Hij ontmoet een heel stel dieren. Luchtdieren, een uil en een ooievaar, grond dieren als wormen en de mol, waterdieren zoals een heel stel vissen en uiteindelijk wil hij op zoek naar dieren in het vuur. Vuur is spannend. Hij vindt de vuursalamander die echter niet van vuur houdt maar ze vinden elkaar wel lief. Samen gaan ze naar het kamertje van Joris en dan kan Joris eindelijk in zijn eigen bedje slapen, tenminste als Koos het bedje naar een betere plek in de boekenkast brengt.

Bij elk element waar Koos en Joris naar op zoek gaan hoort mooie muziek die speciaal is gemaakt door Marjolein Meijers en Izak Boom

Een thuis voor muis is gemaakt in 2020, het seizoen waarin Jacobus zijn jubileum 40 jaar poppenspeler viert.

Verhaal en poppen Koos Wieman

Thema's

De thema's die Jacobus Wieman in dit verhaal uitlicht zijn:

Bang zijn of niet bang zijn.

Volgens Vader muis moeten alle muizen bang zijn. Anders word je niet oud.

De vier elementen

De thema's aarde water vuur en lucht komen in de voorstelling voor net als licht en donker De muis reist **door de lucht**, **in de aarde**, **onder water** en **door het vuur** op zoek naar een thuis.

Namen

Joris is genoemd naar Sint Joris(Saint George), die met een monster vecht. Joris is een heel oude naam. Vaak heeft een naam een betekenis. Die kan je vinden in een namenboek. Veel heiligen werden vroeger vernoemd. Het was vroeger gebruik dat je naar iemand uit de familie werd vernoemd. Daarmee hoopte men dat de naam je geluk en geborgenheid zou brengen. Tegenwoordig willen mensen hun kind een originele of populaire naam geven.

Monsters en angst

Het muisje wil niet bang zijn en gaat op zoek naar enge beesten en monsters. Hij denkt dat je een held bent als je niet bang bent

Muzikale ondersteuning

Voor de voorstelling is speciale muziek gemaakt die helpt om sfeer en spanning te maken. Zo is er een speciaal muziekje voor het maken van de muis. Dat is precies getimed. Soms is stilte ook een goed middel om sfeer te maken. De muziek voor deze voorstelling is speciaal gecomponeerd en uitgevoerd door Marjolein Meijers en Izak Boom

Verschillende technieken belicht

In deze voorstelling worden onder andere veel papieren poppen gebruikt. Dat wil niet zeggen dat ze plat zijn. Er worden een aantal speeltechnieken gebruikt. Je kunt poppen bespelen met de hand, aan touwtjes en op stokjes.

Speciaal in deze voorstelling is het gebruik van: **blacklight**. Dit is donkerblauw licht dat bepaalde signalen kleuren laat oplichten. Wit papier wordt blauw. Bepaalde stoffen lichten niet op in het blacklight. Als de zaal heel donker is, ziet het er heel sprookjesachtig uit.

Door het gebruik van blacklight valt de hele achtergrond weg en zijn alleen de dieren te zien. Ze lijken in de lucht te zweven.

Opdrachten voor de jongste kinderen 2+

Voor de jongste kinderen zijn er kleurplaten en simpele opdrachten als het versieren van een vis.

Ook kunnen deze kinderen zelf spelen dat ze een dier zijn.

Welk geluid maakt: Een muis, een poes, de hond, de koe, de geit, de ezel, de vlieg en de bij.

Iets moeilijker: Speel voor papegaai.

Kinderen mogen nazeggen als een papegaai wat de anderen zeggen. Kan gaan van woorden tot korte zinnen naar geluiden (onomatopieën): Plons, Krak, Boem, iiiiiiie, Grr en zzzz. Enz.

Luisterspel: Waar piept de muis. Kinderen zitten in een kring al dan niet op schoot met de ogen dicht. Iemand, juffie, loopt om de kring heen en zegt af en toe :”piep” Dan wijst iedereen naar de plek waar de muis zit.

Er wordt een verhaaltje over het muisje verteld en iedereen heeft een hand als muisje(Dit kan door er een papieren muizenhoofdje mee vast te houden.) elke keer komt er in het verhaal een piep geluid voor. Dan reageert iedereen door de muis op te steken. Per geluid wordt er afgesproken waar op gereageerd moet worden. Hou het simpel.

Voorbeeld:

Muis wordt wakker. **Piep** roept hij en springt uit bed. Ik zoek eten zegt de muis. **Piep** wat heb ik een honger. Hij opent de deur. **Piep** zegt de deur. Muis schrikt en roept **piep**. Daar ligt brood. Mmm lekker roept muis. Hij knaagt aan de boterham. **Piep** dat is lekker.

Spelopdrachten voor kinderen 4+

Voor de voorstelling is het goed om een kringgesprek te houden over muizen.

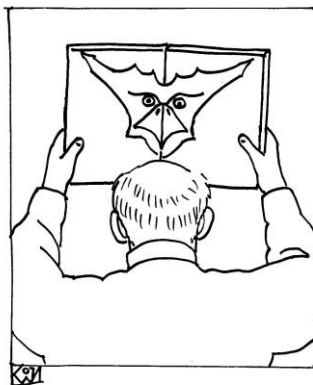
- Waarom zijn muizen snel in gevaar?
- Je naam is heel belangrijk voor je. Soms betekent je naam iets. Koen is held, Grietje is meisje. Verzin een aantal beroepen die ook achternamen zijn.
- Welke Nederlandse wilde dieren ken je nog meer?

Na de voorstelling kan het volgende worden behandeld:

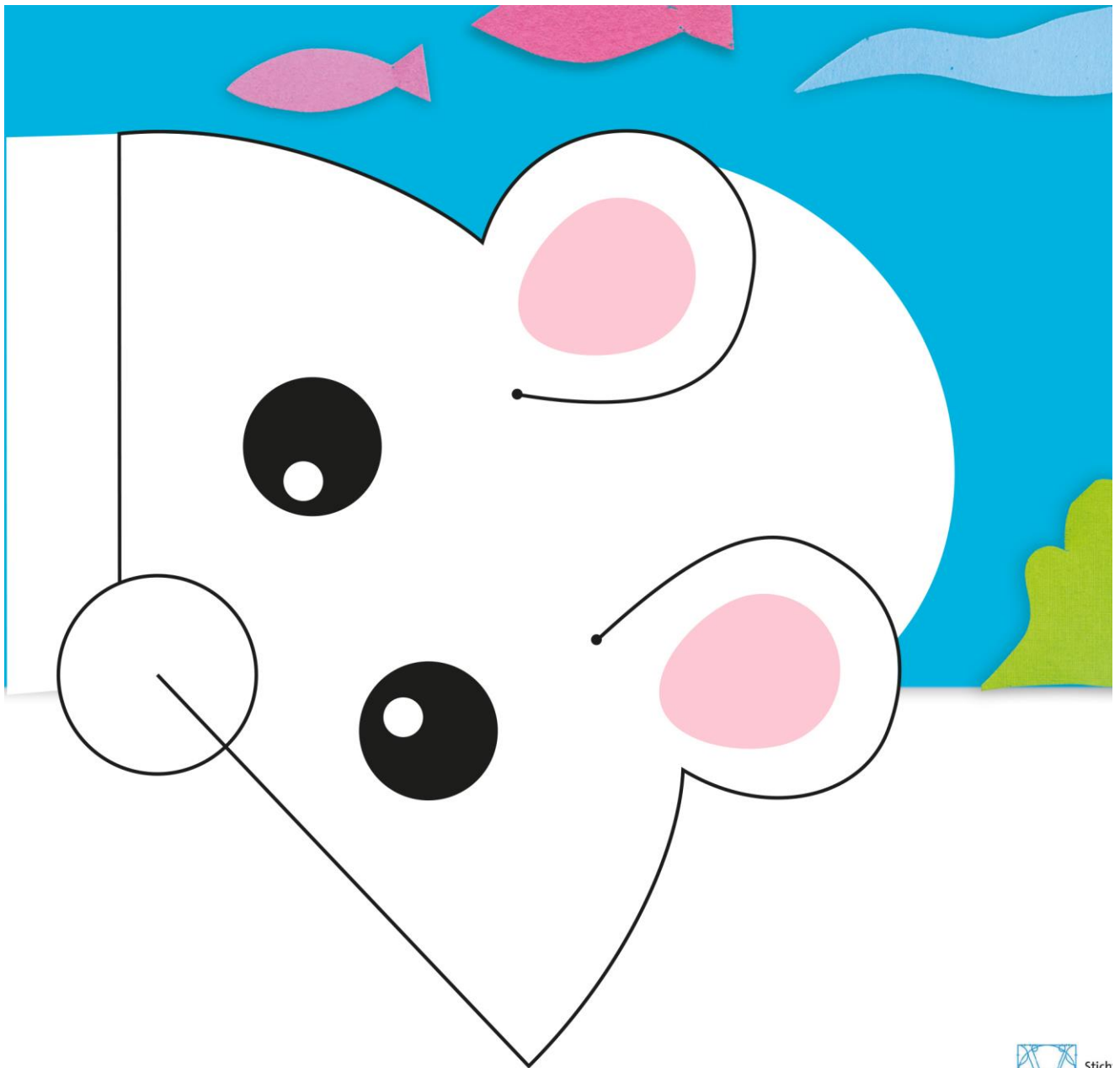
- Er zijn een heleboel namen die we leuk vinden. Maak een lijst met populaire namen en laat iedereen de mooiste namen kiezen. Die worden geturfd.
- Maak nu een lijst met alle namen uit de klas. Ga met het namenboek op zoek naar de betekenis van de namen. Welke namen zijn afkomstig van heiligen of profeten uit geloven.
- Huisdieren geven we meestal ook een naam. Hoe heten de huisdieren? Waar komen die namen vandaan?
- Welke dieren heb je allemaal gezien.
- Welke waren gevaarlijk en welke waren dat niet.
- Kunnen gevaarlijke dieren ook lief worden gevonden?
- Welke dieren leven in de lucht, in het water, en onder de grond.
- Kunnen er ook dieren leven in het vuur?
- Waar leven de mensen?

Pop-up:

In de voorstelling komen een aantal pop-up boeken voor. Zoek zelf een pop-up boek op en bekijk voorzichtig hoe dat is gemaakt. Kun je ook zo iets maken?

Maak allemaal het muisje. Knip het kopje netjes uit. Knip de haartjes tussen de oren in en haal ze langs de schaar zodat ze krullen. Plak het randje links van de neus aan het andere randje (smeer in aan de achterkant.) Het neuspuntje kun je nu ronddraaien. Maak een kokertje om je vinger van figuur 2 en knip het randje in. Vouw de knipjes om en smeer in met lijm. Plak het kokertje nu in het kopje. Even goed laten drogen en je kunt zelf met je eigen Joris Muis spelen.

figuur 1

1
plakrandje

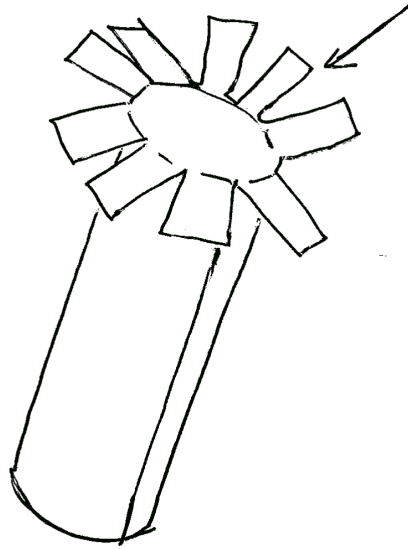

fig. 2

Spreekwoorden en gezegden

Er zijn veel spreekwoorden en gezegden met dieren erin: Hier staan er een aantal door elkaar. Zet ze goed. Één staat er precies goed dus laat je niet in de war brengen.

- Een kat in het nauw- stoot zich nooit tweemaal aan dezelfde steen
- Dat muisje zal -koning kraaien.
- Een ezel in het algemeen- maakt vreemde sprongen.
- Haantje de- voorste.
- Zijn haan zal- een staartje hebben.
- Beter één vogel in de hand -dan dansen de muizen op tafel.
- Zo trouw als een -vogel.
- Zo slim als een -hond.
- Zo vrij als een- vos
- Zo glad als een -wezel.
- Als de kat van huis is -dan tien in de lucht.
- De kat - zingt zoals het gebekt is.
- Omwille van de smeer likt de kat de kandeleer.
- Elk vogeltje- op het spek binden.
- Zo bang als een- aal

De muis komt een vos tegen.

Welke dieren uit het onderstaande rijtje komen in onze natuur voor?

Konijn, haas, kip, fazant, wild, zwijn, egel, hert, ree, eland, zebra, leeuw, vos, beer, krokodil, snoek, stekelbaarsje, haai, toekan, kraai, patrijs, uil, muis, raaf, vleermuis, korenwolf, olifant.

Klassengesprek na de voorstelling:

De muis is een held of wil een held zijn. Wanneer vind je iemand een held? Is het gek om bang te zijn. Koos zegt in de voorstelling dat bang zijn heel normaal is. Wanneer ben je laf en wat is dat?

Spelopdracht

We zitten in een kring. Bedenk allemaal een dier dat je wilt zijn. De leerkracht kan ook een aantal dieren op een lijstje zetten en dat aan de kinderen influisteren. Dit om te voorkomen dat er te veel getwijfeld wordt. Probeer zo te bewegen als dat dier. De anderen mogen raden. Wie het raadt mag de volgende uitbeelden. Makkelijk uit te beelden zijn. de olifant, de muis, de aap, een pinguïn, een kip, Soms helpt het om een geluid te gebruiken bij: de uil, de leeuw, het paard, de ezel, de hond, de eend en de kat.

Spannende muziek

In de klas wordt een stuk muziek gespeeld. Bij voorkeur muziek waarbij niet wordt gezongen. Het is handig om instrumentale filmmuziek te gebruiken. Bespreek met elkaar wat er gebeuren kan op deze muziek. Ook kun je gebruik maken van instrumenten die op school zijn. Met slagwerk kan veel spanning worden opgewekt.

Er is tussen de kinderen vaak verschil van mening over wat iets voor stelt. Fantasie is persoonlijk en hoeft nooit tot conflicten te leiden

Je kunt dieren indelen in landdieren waterdieren en luchtdieren. En er zijn dieren die zowel op het land als in het water en in de lucht kunnen leven. Waaraan herken je waterdieren en luchtdieren.

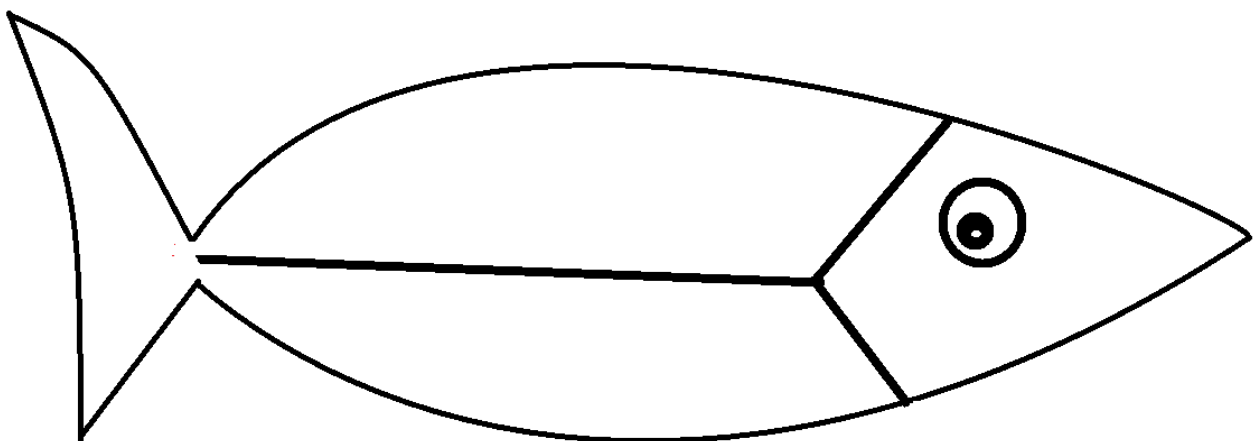
Iedereen maakt uit gekleurd papier een stukje van een dier waaraan je kunt zien of het een land- een water- of een luchtbeest is. (Vleugel, vinnen, zwemvliezen, schubbenlijf, verenlijf, vogelkop enz.) Maak al die onderdelen ongeveer van hetzelfde formaat. Nu kun je combineren de poten van één dier met het lijf en de kop van een ander dier. Maak de ontbrekende stukken er nog bij. Zo kun je met zijn allen heel grappige papieren dieren maken. Je kunt ze op de ruit plakken of aan de muur hangen.

Tekenen

Maak allemaal een tekening van een gevaarlijk fantasiedier. Je mag het helemaal zelf verzinnen. Vaak hebben gevaarlijke dieren waarschuwingskleuren.

Vissen

Je kunt zelf een visje maken van papier. Je kunt kleuren met potlood of viltstift, plakken verven, bestempelen.

Poppentheater Koos Wieman: Vleermuis

a.

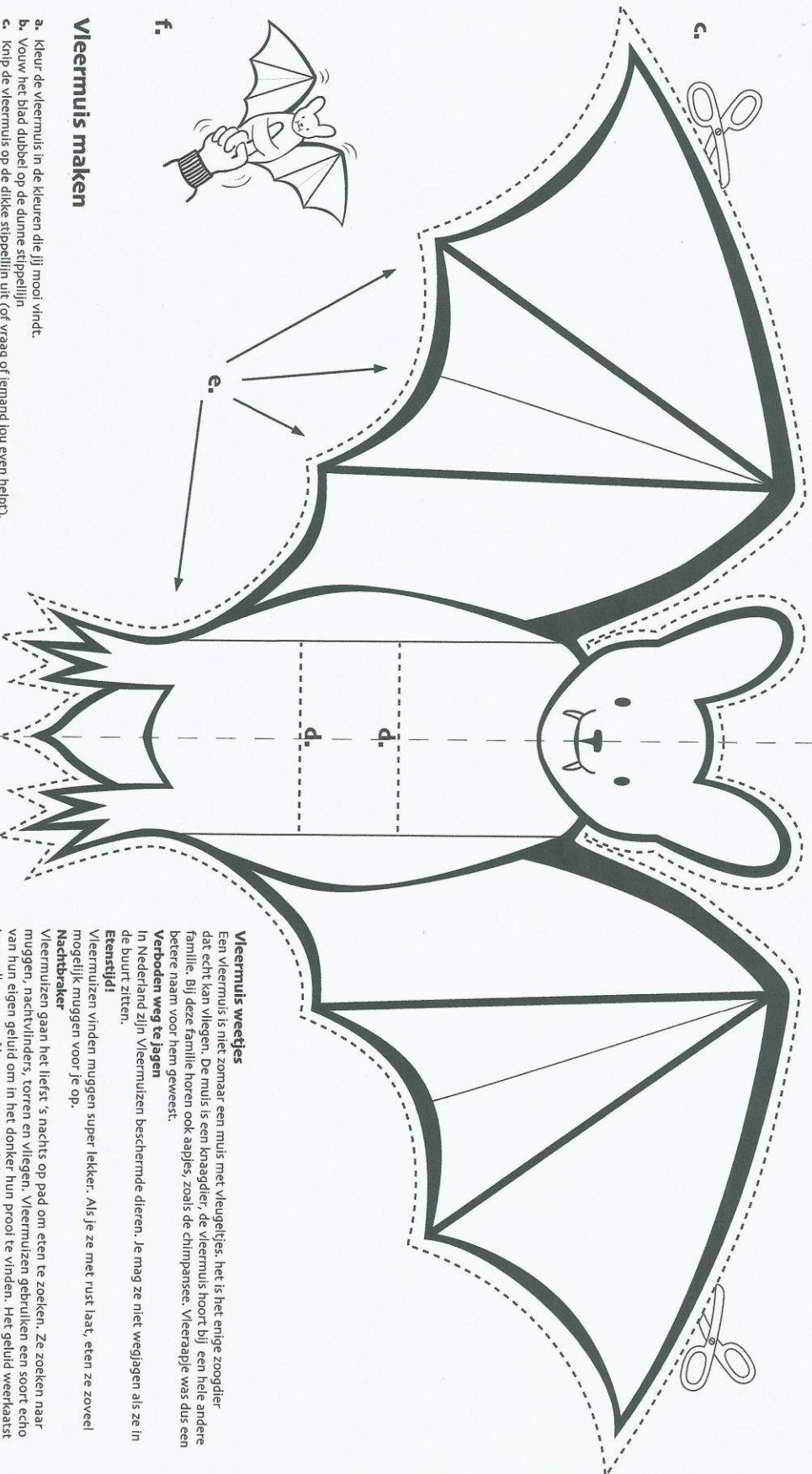
c.

f.

- Kleur de vleermuis in de kleuren die jij mooi vindt.
- Vouw het blad dubbel op de dunne stippellijn
- Knip de vleermuis op de dikke stippellijn uit (of vraag of iemand jou even helpt).
- Knip de dikke stippellinnetjes op buik in.
- Vouw de vleugels en buik op de dikke lijnen naar voren en op de dunnen lijnen naar achteren.
- Steek je vinger in het lusje op de buik om je vleermuis te laten vliegen.

Vleermuis maken

Vleermuis weetjes

Een vleermuis is niet zomaar een muis met vleugeltjes, het is het enige zoogdier dat echt kan vliegen. De muis is een knaagdier, de vleermuis hoort bij een hele andere familie. Bij deze familie horen ook aapjes, zoals de chimpansee. Vleeraapje was dus een betere naam voor hem geweest.

Verboden weg te jagen

In Nederland zijn Vleermuizen beschermde dieren. Je mag ze niet wegjagen als ze in de buurt zitten.

Etenstijd!

Vleermuizen vinden muggen super lekker. Als je ze niet rust laat, eten ze zoveel mogelijk muggen voor je op.

Nachtbraker

Vleermuizen gaan het liefst 's nachts op pad om eten te zoeken. Ze zoeken naar muggen, nachtvinders, torren en vliegen. Vleermuizen gebruiken een soort echo van hun eigen geluid om in het donker hun prooi te vinden. Het geluid weerkaatst tegen alle muren of bomen en tegen de beestjes die ze willen opeten. Dit geluid komt weer terug naar de grote oren van de vleermuis. Zo weet hij precies waar hij moet zijn voor een lekker hapje.

(Bron: Dierenbescherming)

Meer informatie en boekingen:

www.poppentheaterjacobuswieman.nl

www.theaterbureauafrijns.nl

Foto's Marjola le Comte en Moon Saris
Illustraties vleermuis en muizenkopje is van José Vingerling
Spelopdrachten zijn van Koos Wieman